گفت‌وگوی «جوان» با سیدمحمد هاشمی معاون حقوقی و قائم‌مقام وزیرارشاد

نظارت بر نمایش خانگی فراقوه‌ای خواهد شد

پایش‌های ما نشان می‌دهد فرهنگ بیش از تلقی که وجود دارد برای مردم یک دغدغه محسوب می‌شود

گفت‌وگو
جواد محرمی

حمیدرضا نیک‌عهد | جوان

ماهیت انقلاب اسلامی بیش از هر انقلاب دیگری در جهان فرهنگی است و اساساً همین ابتنا به فرهنگ باعث شده است در گذر از ۴۰ سالگی همچنان به عنوان یک پدیده زنده و رو به رشد در جهان مطرح باشد. «جوان» در گفت‌وگو با سیدمحمد هاشمی، معاون حقوقی مجلس و استان‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عملکرد این وزارتخانه در دو سال اخیر را مورد کنکاش قرار داده است.

■■■

تقریباً دو سال از مطالبه رهبر معظم انقلاب درباره بازسازی ساختار فرهنگی کشور می‌گذرد. البته از زمان ابراز علنی دغدغه‌ها و نگرانی‌های ایشان در مورد فرهنگ که تحت عناوینی چون شبیخون فرهنگی مطرح شد بیش از ۳۰ سال گذشته است. ریشه‌هایی که سبب شد فتنه سال پیش گریبانگیر کشور شود هم فرهنگی بود که همچنان درگیر اثرات آن در جامعه هستیم. وزارت ارشاد دولت سیزدهم چه اندازه روی این مطالبه رهبر انقلاب درباره بازسازی ساختار فرهنگی به طور جدی فکر کرده و وارد عمل شده است؟ هر چند امر فرهنگ فقط مختص وزارت ارشاد نیست و نهادها و سازمان‌های زیادی را دربرمی‌گیرد.

از احکام برنامه هفتم که دولت تحت عنوان لایحه، پیگیر آن است همین است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف شده است با همکاری سازمان امور استخدامی کشور ناظر به نیاز روز، فناوری‌های موجود و نیازهای پیش‌رو بحث اصلاح ساختاری را پیگیری کند. برای مثال مردم محور بودن و مردم ناظر بودن و چابک‌سازی در سیاستگذاری و بحث اجرایی مباحثی است که در این لایحه مطرح است. البته وزارت فرهنگ تنها متصدی امر فرهنگ در کشور نیست. ما در افواه و اذهان بزرگ‌ترین بدهکار هستیم اما واقعیت این است که فقط یکی از متولیانیم و حقیقت این است که تکان دادن این تن صلبی شده اداره در کشور کار سختی است. از مطالبات اصلی رهبری انقلاب بحث مدیریت فضای مجازی بوده است که ما به طور جدی به این مسئله ورود کردیم تا موانع مدیریت صحیح این فضا را از پیش‌رو برداریم و به لحاظ قانونی و ساختاری یک سر و شکل درستی به این حوزه بدهیم و البته این مهم جز با همکاری قوا و سازمان‌های دیگر میسر نبوده و نیست که بحمدالله دستگاه‌های مختلف کم و بیش روی حساسیت‌ها و اهمیت این موضوع با ما همراستا هستند. هم تغییر عنوان، هم تغییر مأموریت‌ها و هم ادغام بخش‌های مختلف را پیگیری می‌کنیم. برخی بخش‌ها در وزارتخانه متولی مشخصی نداشت که در حال سروسامان دادن به آنها هستیم؛ مثل موضوع شعر که ظرفیت‌های آن مغفول مانده است.

بحثی که به طور خاص در وزارت ارشاد دولت سیزدهم مطرح شد بازنگری در آیین دادرسی فرهنگ و هنر بود. به نظر می‌رسد این ضرورت از دیرباز وجود داشته است، چراکه حوزه فرهنگ و هنر و اتفاقات پیرامونی آن حساسیت‌های ویژه خود را می‌طلبد. برای مثال در فتنه سال گذشته عده‌ای معدود از چهره‌های هنری که اصطلاحاً از آنها به عنوان سلبریتی یاد می‌شود اقدام به پمپاژ و برجسته‌سازی خط رسانه‌ای دشمن کردند و این چیزی است که در هیچ کجای جهان نمونه آن را نمی‌بینیم که در داخل عده‌ای علیه منافع ملی دست به تحریک جامعه بزنند. بعضاً احکامی هم که صادر می‌شود به نظر می‌رسد بازدارندگی لازم را ندارد و به نوعی به جای اینکه مشکل را ریشه‌ای حل کند مشکل تازه‌ای در فضای رسانه‌ای علیه کشور ایجاد می‌کند. این نیاز ضروری به نظر می‌رسد که بین وزارت ارشاد و قوه قضائیه همکاری و همفکری بیشتری رقم بخورد. این بازنگری در دادرسی فرهنگی در حال حاضر در چه مقطعی قرار دارد و فکر می‌کنید چه زمانی به نتیجه برسد؟

نکته اول اینکه در کشور به طور نسبی تفکیک قوا برقرار است و قوه مجریه و قضائیه در چنین فضایی با هم همکاری می‌کنند. حتی در همان قوه قضائیه هم استقلال قضات داریم و قاضی می‌تواند مستقلاً نکته‌ای را تشخیص بدهد و منطبق با قانون حکم صادر کند. با این حال ما سعی کردیم ارتباطات و همکاری مؤثری با قوه قضائیه داشته باشیم تا احکام مبتنی بر اقتضائات فنی، هنری و فرهنگی صادر شوند. نکته‌ای که وجود دارد این است که ما به یک انضباط و انسجامی در برخوردهای قانونی و قضایی با چهره‌های فرهنگی نیاز داریم. معتقدیم چیزی شبیه به هیئت نظارت بر مطبوعات را در فضای دادرسی حوزه فرهنگ و هنر هم نیاز داریم تا مثل یک بازوی مشورتی و یک مرجع در بحث دادرسی عمل کنند. تدابیر و مقدماتی هم برای این موضوع انجام داده‌ایم که نیاز به چکش کاری بیشتر برای رسیدن به اجرا دارد.

از ترک فعل‌های وزارت ارشاد بیشتر ناظر به دولت‌های قبلی موضوع مد و لباس است. شاید اگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به موقع به وظایف خود در قبال این موضوع عمل می‌کرد شاهد فتنه سال پیش نبودیم و دشمن نمی‌توانست از خلأ پیش آمده استفاده کند. به نظر می‌رسد همچنان حلقه‌های مفقوده‌ای وجود دارد که این عرصه با آن دست به گریبان است. برای سروسامان دادن و تقویت موضوع پوشش ایرانی - اسلامی و مسئله مد و لباس چه تمهیداتی در وزارت ارشاد در نظر گرفته شده است؟

در این دوره آقای دکتر امامی که مسئولیت این کار را در وزارتخانه بر عهده گرفتند شتاب مضاعفی به کار دادند. این کار هم چند حوزه دارد که یکی حوزه مقرره‌گذاری است. آیین‌نامه‌های بر زمین مانده زیادی وجود داشت که همه آنها ابلاغ شد. مسئله دیگر بُعد اقتصادی و صنعتی این حوزه است که اهمیت ویژه‌ای دارد. وزارت صمت را باید پای کار بیاوریم. حمایت‌های تبلیغی، ترویجی و سرمایه در گردش را باید تقویت کنیم. نمایشگاه‌ها و جشنواره‌ها در بحث ترویج رونق بخش این موضوع هستند و رسانه‌ها نیز باید همکاری داشته باشند. تلقی ما این است که تقاضا در میان مردم در بخش پوشش ایرانی - اسلامی به شدت وجود دارد اما ویترین خوبی برای مردم نچیده‌ایم و انفعال در این زمینه سبب می‌شود دیگران برای مردم ویترین بچینند که این موضوع به نارسایی‌های فرهنگی در بحث پوشش دامن زده است. این هم از آن ترک فعل‌هایی است که وزارت ارشاد در دولت‌های گذشته به آن دچار بود و عواقب آن دامنگیر جامعه شد. در این عرصه متأسفانه تا به حال دشمن برای جامعه ذائقه‌سازی کرده است و ما داریم سعی می‌کنیم این روند را معکوس کنیم و مدیریت ذائقه‌سازی در بحث پوشش را خودمان در دست بگیریم و معتقدیم این انفعال باید بشکند و راه نویی آغاز شود.

مدتی است لایحه موسوم به عفاف و حجاب در صحن مجلس مطرح و در حال چکش کاری است. موضع وزارت ارشاد نسبت به این لایحه چیست؟

لایحه از حیث جامعیت لایحه خوبی است اما وزارت ارشاد هم نظراتی دارد که در برخی جزئیات ضروری می‌بیند روی آنها تأمل شود. لایحه هم تکالیف دستگاه‌ها را مشخص کرده است، هم تخلفات را دیده و به امور مختلف سرکشی کرده است و نظر داده، هم بحث مد و لباس را مدنظر قرار داده است اما با این حال ما فکر می‌کنیم لایحه می‌تواند در جزئیات تقویت شود.

در بحث کتاب و موضوع ممیزی همیشه وزارت ارشاد با چالش‌هایی روبه‌رو بوده است. با توسعه فضای مجازی چند سالی است که به طور جدی با پدیده کتاب‌های الکترونیکی مواجهیم که استقبال خوبی هم از آنها می‌شود. برخی هم در فضای مجازی اقدام به انتشار بدون مجوز کتاب‌های خود می‌کنند. به نظر می‌رسد باز هم لازم باشد وزارت ارشاد بدنه کارشناسی‌اش را در این بخش تقویت کند تا رابطه دوسویه نویسندگان و ممیزها نزدیک‌تر شود. در اینباره چه تمهیداتی در نظر گرفته شده است؟

ما به عنوان یک نهاد تنظیم‌گر که وظیفه‌اش پاسبانی از مرزهای فرهنگی و ارزشی است درباره سالم‌سازی محتوای آثار مکتوب وظایفی داریم و این تکلیف قطعی است. پژوهشگاه فرهنگ و ارتباطات ما اخیراً درباره انتظار مردم از پلتفرم‌ها پایشی را انجام داده و نتایج جالبی به دست آمده است. ناظر به اینکه اغلب مردم خواهان دریافت محتوای سالم برای فرزندان خود هستند و در اینباره دغدغه‌مندند. یعنی برخلاف اینکه القا می‌شود مردم صرفاً دنبال سرگرم شدن هستند و به این موضوع بیشتر اصالت می‌دهند این پایش نشان می‌دهد که اتفاقاً برعکس بحث شاخصه‌های فرهنگی برای مردم اولویت ویژه‌ای دارد و اینکه محتوای آثار پلتفرم‌ها به تقویت اخلاق و مباحث فرهنگی خانواده کمک کند برای آنها یک حق محسوب می‌شود و این مطالبه را از حاکمیت دارند و این وظیفه نهادهای مسئول را سنگین‌تر می‌کند. در واقع جامعه به شدت مشتری محتوای سالم فرهنگی است و تقویت تولیدات سالم فرهنگی وظیفه‌ای است که بر دوش وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سنگینی می‌کند.

چالش‌های میان وزارت ارشاد و صداوسیما درباره مدیریت صوت و تصویر که فراگیر در فضای مجازی به نظر می‌رسد به یک سرانجام و انسجامی رسیده است. متأسفانه دولت سابق در این زمینه ترک فعل‌های عجیب و غریبی مرتکب شده بود در حدی که حتی مؤسسه مربوط به این موضوع را نیز منحل کرد و همین ترک فعل سبب شد رهبر معظم انقلاب به عرصه ورود و صداوسیما را مکلف کنند تا فعالانه کار را در دست بگیرد هر چند ضمانت‌های قانونی آن هم از پیش فراهم بود. پیشرفت کار تا به اینجا چقدر برای وزارت ارشاد امیدبخش بوده است؟

صوت و تصویر فراگیر دو متولی دارد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صداوسیما، هر کدام در حوزه‌هایی برای تنظیم‌گری موظفند و تکلیف دارند. در حوزه کتاب، خبرگزاری‌ها و رسانه‌ها، تبلیغات، موسیقی، سینما و هنرهای نمایشی همانطور که در فضای حقیقی وظایفی دارد در فضای مجازی هم مکلف است و باید نظارت داشته باشد. در موضوع پخش زنده، نمایش خانگی و مسئله وی او دی‌ها و سریال‌ها صداوسیما نقش تنظیم‌گری و نظارت را بر عهده دارد. برای هم افزایی پروژه‌های مشترک هم تعریف کردیم. از وزارت ارشاد دو نفر در شوراهای تولید و پخش نمایش خانگی حضور خواهند داشت. شورای عالی انقلاب فرهنگی در بند ۶ مصوبه‌ای که اخیراً داشته شورایی را دیده که این مسائل را به طور دقیق‌تر با عمق بیشتر مورد بررسی قرار دهد. پیشنهاد ما این است که برای این حوزه تنظیم‌گری چیزی شبیه مدل شورای نظارت بر مطبوعات باشد که فرا سازمانی، فرابخشی و فراقوه‌ای عمل می‌کند، یعنی از خود بخش‌های درگیر هم نماینده‌ای در این شورا خواهند بود. صنعت نمایش خانگی یک جان تازه‌ای به حوزه فیلمسازی و سریال‌سازی داده است و ما آن را در جهت تقویت این حوزه تلقی می‌کنیم و نگاهمان ابداً تهدید محور نیست، بلکه معتقدیم می‌تواند به شدت روی تقویت کیفیت آثار اثرگذار باشد. ما از معدود کشورهایی هستیم که این صنعت را در کشور به طور جدی داریم و افق‌های روشنی را برای آن مشاهده می‌کنیم. باید حواسمان باشد در یک کشمکش سیاسی یا رقابتی این مزیت را تبدیل به یک چالش بیهوده نکنیم. نگاه ما به عرصه نمایش خانگی باید فرصت محور باشد.

> صوت و تصویر فراگیر دو متولی دارد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صداوسیما، هر کدام در حوزه‌هایی برای تنظیم‌گری موظفند و تکلیف دارند. در حوزه کتاب، خبرگزاری‌ها و رسانه‌ها، تبلیغات، موسیقی، سینما و هنرهای نمایشی همانطور که در فضای حقیقی وظایفی دارد در فضای مجازی هم مکلف است و باید نظارت داشته باشد. در موضوع پخش زنده، نمایش خانگی و مسئله وی او دی‌ها و سریال‌ها صداوسیما نقش تنظیم‌گری و نظارت را بر عهده دارد. برای هم افزایی پروژه‌های مشترک هم تعریف کردیم

در بحث عدالت فرهنگی به نظر می‌رسد وزارت ارشاد دولت سیزدهم خیلی جدی ورود کرده و سرکشی از استان‌ها و مشارکت دادن مردم در سرتاسر کشور را به شدت پیگیر است و بحث ایران برای همه ایرانیان در فرهنگ می‌تواند نقطه قوت بزرگی برای دولت آقای رئیسی باشد. برای تقویت این رویکرد چه تدابیری اندیشیده شده است؟

اتفاقاتی مثل راه‌اندازی قرارگاه محرومیت‌زدایی، توسعه خدماتی که در عرصه صندوق هنر رخ داده است و توزیع بودجه‌های حمایتی به حوزه‌های شهرستانی نشان می‌دهد معیشت هنرمندان برای این دولت جدی است. ما در طرح هنر برای همه در مناطق محروم بیش از صدهزار هنرجو را آموزش داده‌ایم. هفته‌ای نیست که آقای وزیر دست‌کم در یک یا دو، سه استان زمینی یا هوایی حضور پیدا نکنند و از نزدیک پیگیر امور فرهنگی نباشند. خود بنده بیش از ۶۰، ۷۰ سفر تااینجای کار به مناطق مختلف کشور رفته‌ام. رئیس سازمان سینمایی در سفرهای استانی متعدد می‌کوشد مشارکت استان‌ها را جلب کند و بالا ببرد. بیش از ۷ هزار میلیارد تومان مصوبات استانی و میدانی داشتیم که در سفرهای آقای وزیر رقم خورده است. پروژه‌های نیمه‌تمام و تعطیل شده زیادی بودند که در روند تکمیل قرار گرفتند. پروژه‌های عظیم زیرساخت فرهنگی به انجام رسیده یا در دست انجام هستند.

در بحث مسکن و معیشت هنرمندان هم به نظر می‌رسد این دولت در این دو سال پیشرو بوده است. آقای وزیر اخیراً عنوان شهر هنر را برای مسکن هنرمندان استفاده کردند.

ما وقتی کار را در دست گرفتیم در بحث بیمه خبرنگاران فقط ۴ هزار نفر بیمه بودند اما این عدد به بالای ۸ هزار نفر رسید. مجموع کسانی که صندوق هنر تحت پوشش قرار داده، عدد نزدیک به صدهزار نفر است. در آن تعطیلی‌های فراگیر ناشی از شیوع کرونا وزارت ارشاد برنامه‌هایی را برای معیشت هنرمندان در سراسر کشور اجرا کرد تا این اقشار بهره‌مند باشند و بخشی از فشار معیشتی آنها مرتفع شود. در مسکن هنرمندان حدود ۸۰۰ واحد در شهر پرند و ۲۰۰ واحد در هشتگرد و ایوانکی در حال ساخت است. در بحث معیشت موضوع اصلی این است که بازار تولید گرم باشد و رونق داشته باشد. برای این منظور ما دو کار انجام دادیم. یکی اینکه مقابل برخی تحریم‌هایی که می‌رفت فضای هنری و فرهنگی را به بهانه اغتشاشات درگیر خود کند مدیریت کنیم و اجازه ندهیم دشمنان این ملت تحریم‌های اینچنینی را تحمیل کنند. در بحث بالا بردن بودجه‌های فرهنگی این مصوبه یک درصدی را پیگیر بودیم که یک درصد درآمد شرکت‌ها و بانک‌های دولتی باید به امر فرهنگ اختصاص پیدا کند که عدد قابل توجهی می‌شود.

عنوان جانشین وزیر که به عنوان یک پست از سوی وزیر ارشاد برای شما تعریف شده است به نظر می‌رسد در این وزارتخانه سابقه چندانی نداشته است. چه ضرورتی سبب شده است آقای وزیر چنین پستی تعریف کنند؟

بی‌سابقه نبوده است. در همه دوره‌ها یا با عنوان قائم مقام یا با عنوان دستیار ارشد کسی در وزارت ارشاد فعال بوده است. برای مثال آقای مسجد جامعی قائم مقام آقای مهاجرانی بود. آقای انتظامی تقریباً به عنوان جانشین آقای صالحی مطرح بود.

دقیقاً با همین عنوان؟

با عنوان دستیار ارشد اما همین نقش را ایفا می‌کرد. پست‌های قائم مقامی در اکثر وزارتخانه‌ها یک پست انشایی بود. دولت قبل این پست‌ها را بی‌اعتبار اعلام کرد. سازمان استخدامی در دولت آقای رئیسی بخشنامه‌ای صادر کرد که وزرا این اختیار را دارند که به تشخیص خودشان با توجه به مشغله و گرفتاری‌هایی که دارند یکی از معاونان یا همتراز معاون را با حفظ سمت به عنوان جانشین در اموراتی تعیین کنند و این سمت ترکیبی است. البته این تلقی ایجاد شد که این پست بی‌سابقه بوده است.

شاید این برداشت به ضعف اطلاع رسانی در وزارتخانه مرتبط باشد. فکر نمی‌کنید با توجه به حساسیت‌هایی که وزارت ارشاد با آن دست و پنجه نرم می‌کند جای یک سخنگو خالی است؟ برای مثال سال پیش شخص وزیر درباره مسائل جزئی جشنواره فیلم فجر اطلاع‌رسانی می‌کردند و این عجیب بود.

ایرادی که می‌فرمایید البته وارد است. ما در مجموعه وزارت ارشاد دو گزینه را درباره اطلاع‌رسانی بررسی کردیم، یکی داشتن سخنگو و دیگری هم تقویت شورای اطلاع‌رسانی که آنها را در فعالیت به موقع در این امر مکلف و موظف کنیم. آقای سموعی که رئیس مرکز روابط عمومی هستند با حکم وزیر همین چند روز پیش دبیر شورای اطلاع‌رسانی وزارتخانه هم شدند که امیدواریم این مورد هم مرتفع شود.

فکر می‌کنید این خلأ را پر کند؟

بله قاعدتاً این اتفاق باید بیفتد.

> لایحه عفاف و حجاب از حیث جامعیت لایحه خوبی است اما وزارت ارشاد هم نظراتی دارد که در برخی جزئیات ضروری می‌بیند روی آنها تأمل شود. هم تکالیف دستگاه‌ها را مشخص کرده است، هم تخلفات را دیده و به امور مختلف سرکشی کرده است و نظر داده، هم بحث مد و لباس را مدنظر قرار داده است اما با این حال ما فکر می‌کنیم می‌تواند در جزئیات تقویت شود

نشر

«مرغان ابراهیم» ۱۱ روایت تازه از یک سنت الهی

نکته‌ای که کتاب «مرغان ابراهیم» به مخاطب می‌آموزد، ضرورت «نوشتن» از رویدادهاست. خاطرات و سفرها می‌توانند یک «رویداد» به معنای واقعی کلمه باشند، به ویژه حضور در سنت پیاده‌روی اربعین که قطعاً زندگی انسان را به «پیش» و «پس» از خود تقسیم می‌کند.

کتاب «مرغان ابراهیم؛ روایت‌هایی از پیاده‌روی اربعین» از سوی خانه کتاب و ادبیات ایران منتشر شد.

از نظر شدت و عظمت رویداد جانسوز عاشورا می‌توان تاریخ اسلام را به قبل و بعد از آن تقسیم‌بندی کرد. رویدادی که سرخی خط شیعه را بیش از پیش عیان ساخت و مشخص کرد که شیعه راهش با مؤلفه‌هایی چون «آزادگی» و «جانبازی» گره خورده است. شیعه هدفش احیای سنت رسول‌الله است و این جز با بذل جان میسر نمی‌شود.

آنچه عاشورا را از خطر فراموشی نجات داد، علمداری راویان و روایت بود. دستگاه تبلیغی و رسانه‌ای اموی تلاش بسیاری به خرج داد تا قیام انقلابی حضرت سیدالشهدا(ع) برای اصلاح دین جدش در نطفه خفه شود و هیچ تاریخی از آن باقی نماند. آنها کار خود را تمام و کمال انجام دادند، اما از یک نکته غافل بودند: خون حسین(ع) به تعداد روایت‌هایش در تاریخ ماندگار خواهد شد.

نخستین روایت‌ها، خطبه‌های غرای حضرت سیدالساجدین(ع) و حضرت زینب (س) بود که نقشی بسیار مهم برای خنثی کردن توطئه‌های دشمنان دین ایفا کرد. حرکت تبلیغی دوم روایت جابربن‌عبدالله انصاری بود. روایت صحابی رسول الله از زیارت کاروان اسرا که از شام به سوی مدینه می‌رفتند، جزو اولین طلیعه‌های این آیین درخشنده بود. مورخان روایت کرده‌اند که هم در این روز سر مبارک حضرت سیدالشهدا(ع) به پیکر ملحق شد.

از آن پس سنت زیارت اربعین به مثابه امری واجب میان شیعیان رواج پیدا کرد، چراکه فعل معصوم(ع) بود. همین زیارت به عنوان مکملی برای خطبه‌های غرای حضرت سجاد(ع) و حضرت زینب(س) عمل کرد. به باور محققان اصولاً عزاداری برای سرور و سالار شهیدان از اربعین آغاز شد و به دیگر مناطق تسری پیدا کرد. به همین دلیل اربعین اهمیت بسیاری دارد، چراکه به مثابه یک دستگاه تبلیغی عظیم عمل می‌کند. تولید روایت از سنت‌های زیارت اربعین - به ویژه سنت کهن پیاده‌روی که بزرگ‌ترین اجتماعات انسانی در تاریخ را رقم زده است - نقش مهمی در ترویج هرچه بیشتر و بهتر آن در سطح جهان ایفا می‌کند.

خانه کتاب و ادبیات ایران برای عمل به وظیفه ملی و شرعی خود در جهت پاسداشت زیارت اربعین کتاب «مرغان ابراهیم؛ روایت‌هایی از پیاده‌روی اربعین» را در شمارگان ۵۰۰ نسخه، ۱۶۸ صفحه و بهای ۷۰ هزار تومان منتشر کرد. سال گذشته (۱۴۰۱) خانه کتاب و ادبیات ایران برای گروهی از علاقه مندان دوره آموزشی روایت‌نویسی برای اربعین را برگزار کرد و همچنین از تعدادی از نویسندگان شاخص نیز خواست تا روایت‌های خود از پیاده‌روی اربعین را برای انتشار در اختیار این مجموعه قرار دهند. مجموع روایت‌های به دست آمده از تجربه شرکت‌کنندگان در دوره آموزشی روایت نویسی و نویسندگان شاخص، برای گردآوری و تصحیح در اختیار خسرو باباخانی قرار گرفت و در نهایت کتاب «مرغان ابراهیم» متولد شد.

کتاب شامل ۱۱ روایت از پیاده‌روی اربعین به قلم این نویسندگان است: اکرم گلپایگانی، ابراهیم اکبری دیزگاه، مهدی قزلی، حسام آبنوس، زهرا کاردانی، سارا شجاعی، معید داستان، خاطره شیوندی، مهدی کفاش، عباس نعمتی و مجتبی بنی‌اسدی. نگاه متفاوت هر کدام از این نویسندگان و زوایای متعددی که آنها در روایت پیاده‌روی اربعین به آن توجه کردند، دست مخاطب را برای دیدن هر آنچه بهتر پدیده باز می‌گذارد. زوایایی که با مقدمه ناشر در باب نقل قول‌های تاریخی تشرف به بارگاه ائمه اطهار(ع) با پای پیاده تکمیل می‌شود.

علی رمضانی، مدیرعامل خانه کتاب و ادبیات ایران در مقدمه ناشر چنین نوشته است: «تشرف با پای پیاده به بارگاه ائمه اطهار(ع) از زمان حضور ائمه رایج بوده و در نقاط مختلف سرزمین‌های اسلامی صورت می‌گرفته است. حاکمان حکومت‌های شیعی مانند آل بویه و حکومت صفویه، به این سنت حسنه اقدام کرده و در تبلیغ آن بین شیعیان سعی فراوان داشته‌اند. تبیین حوزه نشر در مکتب اربعین حسینی باید فعال‌تر و پربارتر باشد. به طور قطع جامعه‌ای که از تمدن و فرهنگ شایسته و پسندیده این مکتب برخوردار باشد خود راهی می‌شود برای روشنگری، ارتقای فرهنگ، اطلاع‌رسانی پهناور و اشاعه تمام اندیشه‌ها و گستردگی مکتب عشق، عشق به عاشورا؛ همگی برای تحقق و تداوم این آیین.»

فراتر از تمام این مسائل نکته‌ای که کتاب «مرغان ابراهیم» به مخاطب می‌آموزد، ضرورت «نوشتن» از رویدادهاست. خاطرات و سفرها نیز می‌توانند یک «رویداد» به معنای واقعی کلمه باشند، به ویژه حضور در سنت پیاده‌روی اربعین که قطعاً زندگی انسان را به «پیش» و «پس» از خود تقسیم می‌کند. مخاطب می‌تواند با مطالعه روایت‌های این کتاب از روی آنها مشق و نوشتن را آغاز کند. فرهیختگی یک ملت را می‌توان در تعدد نگارش‌ها و روایت‌ها دانست.